

STOREGGA

Élisabeth Filhol

Storegga

Uit het Frans vertaald
door Eva Wissenburg

De vertaalster ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Daarnaast wil de vertaalster Jasper van Bruchem en Heleen Oomen bedanken voor hun waardevolle suggesties.

Oorspronkelijke titel *Doggerland*

© 2019 uitgeverij P.O.L

© 2021 Nederlandse vertaling Eva Wissenburg /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Philip Stroomberg

Foto auteur © Fabien Tijou / P.O.L

NUR 302

ISBN 978 90 284 5119 3

www.wereldbibliotheek.nl

MARGARET

I

Ze hadden hem zien ontstaan, uit het niets zien opdoemen boven de IJslandse zee. Gefascineerd hadden ze toegekeken hoe hij opbloede, hoe hij eerst nog rustig in zijn lagedrukbed lag te slapen, maar werd wakker gekust door een vochtige, subtropische wind die verdwaald was geraakt aan de randen van de Noordelijke IJszee. En nu ontploft hij, als een bom. Het was net een film die versneld werd afgespeeld, eerst was er niets en nu is hij er. Voor hij een ramp kan worden is Xaver, met de klemtoon op Xa, een fraai verschijnsel. Dus had hij, op initiatief van de Europese meteorologen, een voornaam gekregen. Daar was hij onverwacht, grillig en spectaculair genoeg voor.

Ze hadden hem zien opsteken ten zuidoosten van Groenland, in recordtijd uit zijn schulp zien kruipen voor het oog van de computermodellen, die de snelheid en omvang van het fenomeen niet konden bijbenen. Ze hadden hem slingerend en kronkelend als een convectiestroom omhoog zien komen en na een duizelingwekkende plaatselijke daling van de luchtdruk razendsnel zien groeien; eerst was er niets en ineens is hij er, meteen vanaf het begin volledig zichzelf en zonder weerga, hij is nog niet ter wereld gekomen of hij is al actief, in topvorm, zie hem eens tekeergaan boven de Noordelijke Atlantische Oceaan, zie hoe hij van het scherm spat, hij is pats-boem,

helemaal af ten tonele verschenen, zoals Athene met een helm op haar hoofd en laarzen aan haar voeten uit het hoofd van haar vader was gestapt; hij groeit, zwelt aan, ontwikkelt zich exponentieel, begint aan zijn tocht van west naar oost, verzamelt in de loop der uren almaar meer isobaren, steeds dichter op elkaar, en ondertussen zitten zij achter hun beeldscherm te rekenen en te analyseren, om een inschatting te maken van deze uitzonderlijke samenloop van omstandigheden, en ze bereiden zich voor op het ergste.

Op dit moment is er nog geen officieel bericht uit. Maar voor de ambtenaren van de weerdiensten – het Met Office, de Deutscher Wetterdienst, Météo-France, het Meteorologisch Instituut – is het oorlog. Want wat de modellen van de realtime gevoede supercomputers nu voorspellen, nu ze al niet meer nodig zijn om te weten wat er komt en de ernst van de situatie ook zo wel te zien is, hebben veel meteorologen nog nooit meegemaakt, zoiets is al bijna dertig jaar niet voorgekomen. Ze staren naar de satellietbeelden en kunnen er niet over uit wat er gaande is, wat zich buiten de driedagenprognose om afspeelt, voor de jongsten is het iets ongekends. Als een mythisch oerwezen, half-concreet en half-abstract, komt Xaver tot wasdom op de meetapparatuur, radiosondes, satellietopnamen en modellen. In deze tussenruimte in de tijd, waarin hij nog zonder directe getuigen over de Atlantische wateren blaast, is hij nog niet helemaal echt, maar ook niet meer zuiver theoretisch. Ze bewonderen hem om wat hij is, om het bijzondere samenspel van parameters waardoor hij tot stand heeft kunnen komen, zoals planeten maar één of twee keer in een mensenleven op een bepaalde lijn staan; terwijl de voortdurend geactualiseerde data voorbijflitsen verbazen ze zich erover hoe snel hij zich ontwikkelt en hoe groot hij heeft

kunnen worden, en dit is nog maar het begin. Ze bereiden zich voor op de tweede fase, de jetstream, een wind die op grote hoogte met een snelheid van 320 kilometer per uur rond de aarde waait; van alle scenario's waarover consensus bestaat binnen het beperkte scala dat door de verschillende weerdiensten is geschetst, wordt over een klein uur de heftigste, indrukwekkendste naar buiten gebracht, die waarin een maximale energieoverdracht wordt voorspeld op het moment dat de jetstream Xaver passeert, waardoor de convectiestroom zal worden gevoed en zijn hoeksnelheid oploopt, en de depressie uitgroeit tot een meteorologische bom; in alle weerinstituten van Noord- en West-Europa zijn meteorologen en technici bijeengeroepen, ze overleggen intensief en staan in direct contact met de autoriteiten en de crisiscentra, want er is iets gigantisch op til en dat weten ze, straks zullen ze zien wat nu werkelijk de dimensie van deze storm zal zijn en in welke categorie hij valt, en op basis daarvan zullen in één keer in alle talen de waarschuwingsberichten worden verspreid.

In het hoofdkantoor van het Met Office, in Exeter, loopt Ted Hamilton door de gangpaden van de grote kantoortuin, maakt hier en daar een opmerking, blijft even staan en loopt weer verder; op de gezichten achter de schermen ziet hij eerder opwinding dan bezorgdheid, en als je het hem vraagt is dat maar goed ook. Hij heeft zich net bij zijn teams gevoegd en is van plan de nacht hier door te brengen. Het lijkt hem van belang de druk erop te houden, het moet geen verlamdende spanning worden en zeker geen extreme stress, maar een staat van scherpe waakzaamheid, een duurzaam productieve alertheid is wel gepast bij zo'n fenomeen. Zijn werknemers zijn daarin geoefend en erop geselecteerd. Zoals officiers, chirurgen en verkeersvliegers zijn getraind op extreme situaties die welbe-

schouwd niet de kern van hun werk vormen, maar van de vereiste competenties wel de meest essentiële zijn, tenminste, zo ziet Ted Hamilton het, als de geharde Schot die hier in het graafschap Devon in ballingschap leeft sinds een laatste duwtje in de rug zijn carrière van het weerstation in Aberdeen, dat hij zeven jaar leidde, hierheen bracht; hij vindt dat de drie dagelijkse routinebulletins die normaal hun ritme bepalen het belangrijkste niet mogen overschaduwen, hun eigenlijke missie: omgaan met noodsituaties, de capaciteiten aanspreken die door de routine in slaap worden gesust, en het onverwachte in goede banen leiden. Die avond draagt het onverwachte de naam Xaver, en zelfs in Ted Hamiltons ogen is Xaver meer dan uitzonderlijk, een extreme versie van een situatie die van zichzelf al buitengewoon was, een klimatologische anomalie die minstens vijf dagen al hun tijd zal opslokken, van het moment waarop hij vannacht de westkust van het land bereikt, tot zijn climax boven Midden-Europa op zondag of maandag.

Exeter is in 2003 gekozen als locatie voor het hoofdkantoor van het Met Office. Als je een kaart van het zuiden van Engeland openvouwt zie je de stad liggen aan het eind van een estuarium, zo'n zestig kilometer ten noordoosten van Plymouth. Het estuarium is dat van de Exe, die Lyme Bay instroomt bij Exmouth, een kleine badplaats waar Ted Hamilton een huis huurt. Je kunt je wel voorstellen wat een overplaatsing van Aberdeen naar Exeter voor hem betekende, binnen het Verenigd Koninkrijk kan de afstand haast niet groter zijn. Hij was zich ervan bewust dat hij zijn thuishaven, zijn wortels en alles wat hem bond in Schotland had, maar het leek hem niet verstandig als iemand hem volgde. Degenen die dat eventueel hadden gewild, die in aanmerking kwamen om te verhuizen, had hij het afgeraden, of hij had hen in elk geval

niet aangemoedigd, want hij wilde niemand dwingen duizend kilometer zuidwaarts te emigreren. Zelf benut hij zijn vakanties en snipperdagen ten volle en hij maakt regelmatig de reis in tegengestelde richting, van het zuiden naar het noorden. In de tussentijd dompelt hij zich onder in zijn werk. Periodes als deze, waarin alles sneller gaat, zijn voor hem een intermezzo waarvan hij intens geniet. Met buiten de storm en zichzelf in die glazen stolp, en als hij zijn hoofd straks weer naar buiten steekt, als hij het gebouw verlaat en naar huis gaat om bij te komen, is de wind gaan liggen, maar de woelige zee voor zijn villa aan de rand van het strand zal bewijzen dat het geen droom was, dat hij niet uit een parallel universum komt, dat er in zijn afwezigheid echt iets is gebeurd. Over een paar uur zal het gebeuren. Hij beleeft het elke keer vanuit zijn torentje, via schermen, hij analyseert, voorspelt en beslist over de tegenaanval met zijn muis, bij gebrek aan joystick zoals die in moderne oorlogen wordt gebruikt. Maar het gebeurt echt. En altijd worden de westelijke kustgebieden als eerste getroffen, voordat de stormvloed om de Britse eilanden heen komt, zich langs de Shetlandeilanden een weg baant de Noordzee in en zich verspreidt over het hele bekken. Ondertussen raast de wind in een rechte lijn over Ierland en het Verenigd Koninkrijk. De wind gaat heftig tekeer en loopt een lengte voor op de zee. In het begin krijgen de golven maar moeilijk vorm, het lijkt alsof ze worden tegengehouden door een onzichtbare hand, onderuit worden gehaald of van boven worden platgedrukt voor ze volume krijgen, voor ze breed en hoog genoeg zijn om bij de windsnelheden te passen en het verwachte spektakel bieden; in de ochtend van donderdag 5 december staat de regio's Fladengronden, Doggersbank en Vissersbank een windkracht van 11 of 12 op de schaal van Beaufort te wach-

ten, met golven tot boven de dertien meter zodra de stormvloed zich vanuit de Atlantische Oceaan aandient om als een razende het opgestuwde wateroppervlak voor zich uit te duwen, wat wel *zeegang* wordt genoemd, en vanaf dat moment is de zee zoveel angstaanjagender dan de wind dat je die laatste haast zou vergeten. In het begin laat de wind de zee geen enkele marge, ze zit opgesloten in haar bekken en krijgt geen enkele ruimte om zich op te richten, haar krachten de vrije loop te laten en het geweld van de stormdepressie te beantwoorden met haar eigen geweld, ze lijkt uit balans geslagen, alsof ze niet in staat is te bewegen of de confrontatie aan te gaan en onder de duim wordt gehouden, maar onder het wateroppervlak begint ze al uit te zetten en op te zwellen. De Noordzee wordt aan drie kanten door land ingeklemd, in het westen, het oosten en het zuiden, maar door de depressie neemt haar volume toe. En de krachtige wind die haar neerdrukt, die ervoor zorgt dat ze geen golven kan mobiliseren zoals je een leger mobiliseert, die haar breekt en een paar uur lang in een tegennatuurlijke toestand dwingt met korte golfjes, witte koppen en het water en schuim dat daaraan voorafgaat, die machtige wind kan niet voorkomen dat ze omhoogkomt, van vorm verandert, hij kan niets beginnen tegen een rijzende zee die op het punt staat buiten haar oevers te treden; zodra de zee de kracht weer heeft om het hoofd te heffen, wat voor de zuidkant van het bekken met zijn lage kusten en polders veel verontrustender is dan voor de noordkant, breidt de stormvloed zich uit en bedreigt ze de kuststrook. Sommige lokale politici hadden de dreiging al ingecalculeerd en het risico verwerkt in hun ontwikkelingsplannen. Maar anderen konden zich niet voorstellen dat ze ooit zouden worden getroffen door een ramp veroorzaakt door de zee.

Woensdag 4 december 2013, het is acht uur 's avonds in het hoofdkwartier van het Met Office en iedereen kijkt naar het gigantische scherm achter in de zaal waar Xavers traject nu op te zien is. Ted Hamilton gaat het niet ontkennen: het is een indrukwekkend beeld. Maar als crisismanager maakt hij zich met de verschillende scenario's in zijn achterhoofd niet het meest zorgen om de windsnelheden. Hij loopt langs de bureaus die in rijen en clusters staan opgesteld en geeft zijn analyses en prognoses zoals hij dat altijd doet, beknopt, wie hem niet goed kent noemt het soms misschien kortaf. De spanning zou moeten stijgen, de druk op de teams zou voelbaar moeten zijn, maar dat is niet het geval. Om hem heen heerst nog steeds meer opwinding dan stress. De winterstormen zijn dit jaar bijzonder frequent en intens, maar zelfs in die reeks is Xaver meer een soort wonder dan een storm in aantocht, een meteorologisch mirakel waar het personeel van dienst en de extra krachten verbaasd, gefascineerd en betoverd naar kijken, ze zijn niet zozeer bang, als wel geboeid wanneer ze de beelden en bloedwaarden van dit exemplaar zien; dat hij een nestje heeft kunnen bouwen in de onzekerheidsmarge van de weermodellen intrigeert menigeen. Ze kunnen er niets aan doen, maar ze voelen respect als de natuur op zo'n manier de grenzen overschrijdt, losbreekt en verrast met haar nog altijd onberekenbare, oncontroleerbare kant, die zelfs de meest geavanceerde, krachtigste modellen niet kunnen voorspellen; de foutmarge van de modellen en de vrijheid van de natuur bepalen samen, bij elke update van de kaartbeelden, bij elke verversing van de foto's die Xavers extreme karakter en zijn ieder uur groeiende omvang tonen, Xavers schoonheid, die onlosmakelijk is verbonden met zijn kracht, met alles wat hij nog kan worden en met de dreiging die hij vormt.

Over een kwartier wordt Ted Hamilton in de perskamer verwacht. Hij werpt een blik op de klok aan de muur en trekt zich terug in een hoekje van de zaal, waar hij op een verhoging met een rij printers even los kan komen van alles en tegelijkertijd de situatie kan overzien. De permanente stroom informatie die moet worden verwerkt, de lawine van dringende verzoeken, de noodzaak om snel beslissingen te nemen, hij probeert regelmatig wat afstand te nemen. Uit de draaikolk te stappen. Dat vindt hij des te belangrijker omdat er op het bureau niet zo heel veel mensen zijn die de positie en functie hebben om dat te doen. Om een stap terug te zetten, dingen in perspectief te plaatsen, orde aan te brengen. Opnieuw te bekijken wat het maximale risico mag zijn, waarbij – in zijn eigen pragmatische optiek – de veiligheid van personen vooropstaat; de rest, materiële en financiële schade, komt voor hem op de tweede plaats, hoe hoog de druk van buiten ook wordt. Terwijl Xaver op Europa afstevent en onderweg steeds heviger wordt, staat hij voor de zware taak om te bepalen wat het urgentst is, en daarbij mag hij het voornaamste niet uit het oog verliezen, de veiligheid van de bevolking, maar ondertussen voelt hij van alle kanten druk om zijn advies in overeenstemming te brengen met een complex samenspel van invloeden. Want hij weet dat er net zoveel particuliere belangen zijn als klanten met een contract bij het Met Office, en soms zijn die belangen met elkaar in strijd. Van vissers tot luchtvaartmaatschappijen, offshorebedrijven en vervoerders, verzekeringsbedrijven, de media en natuurlijk de lagere overheden – in totaal zijn er duizenden partijen, van de publieke sector tot het bedrijfsleven, waaraan het bureau service op maat levert, met een breed netwerk van meteorologen, keyaccountmanagers en *sales engineers*. Op een dag als vandaag beseft Ted

Hamilton dat de kustbewoners op de eerste plaats komen, en dankzij het in de loop der jaren ontwikkelde vermogen om afstand te nemen, en dankzij een bepaalde mentale houding, deinst hij er niet voor terug om de toon van een advies dat door een medewerker is opgesteld iets steviger te maken als dat nodig is, want hij weet dat geijkte formuleringen de ernst van de dreiging zozeer afzwakken dat lokale politici hun waakzaamheid laten verslappen en rustig gaan slapen. In zijn ogen is Xaver niet op zijn gevaarlijkst op het hoogtepunt van de storm, naar verwachting in de komende uren boven het Verenigd Koninkrijk. Meer dan om de wind maakt hij zich zorgen om de combinatie van een stormvloed die het water van de Noordzee opstuwt, met een ruwe tot zeer ruwe zee rond de kustlijn tot gevolg, en een springvloed. Langs de lage kusten van het zeebekken in het algemeen en aan de Engelse westkust in het bijzonder is het risico op watersnood als het straks vloed wordt met deze abnormale waterstanden maximaal. De cruciale vragen, evacueren of niet, mensen binnen laten blijven of niet, zullen ongetwijfeld al spelen bij de burgemeesters van de kwetsbaarste gemeentes in Norfolk en Yorkshire, die de plaatselijke omstandigheden momenteel vanuit een crisiscentrum op de voet volgen en in hun analyses en adviezen realtime worden bijgestaan door de specialistische teams van het Met Office.

Voor hij naar de perskamer gaat, grist Ted Hamilton een isobarenkaart van de printer, die deze kaarten met regelmatige tussenpozen uitspuugt, en loopt naar de koffieautomaat. Hij wil de zaal in gaan, maar als hij voor de deur staat bedenkt hij zich en vraagt of iemand hem een kopietje van de berichten wil brengen die zijn Europese collega's een paar minuten eerder hebben rondgestuurd. Met zijn hand op de klink wacht

hij geduldig af en terwijl hij zijn koffie opdrinkt en zich over de roestvrijstalen prullenbak rechts van de deur buigt, denkt hij aan zijn zus Margaret, die hij gisteravond aan de lijn had, aan zijn zwager Stephen die bij Forewind werkt, en aan hun plan om morgenochtend naar Denemarken te gaan met een directe vlucht vanuit Aberdeen. Hij laat zijn ogen over de volle kantoortuin gaan, langs de gezichten waarop de uitdaging en de gigantische taak staan af te lezen, en het schiet door hem heen dat die reis misschien geen bittere noodzaak is. Even overweegt hij zich ermee te bemoeien, zijn telefoon te pakken en hen ervan te overtuigen hun vertrek uit te stellen, maar hij laat het idee varen, hij heeft er geen tijd voor, maar dat niet alleen, hij weet ook niet zeker of het wel nut heeft, want zelfs als Margaret nog voor rede vatbaar is, als hij op haar nog enige invloed heeft, zal Stephen er niet in meegaan, die leeft in een wereld waarin windkracht een hulpbron is, waarin klimatologische rampen slechts de laatste stuiptrekkingen zijn van een natuur die ooit alleenheerseres was maar nu de controle is verloren, en Stephen Ross behoort tot de groep mensen die binnen een paar generaties de verhoudingen definitief hebben omgekeerd en de balans in ons voordeel hebben doen omslaan, bijvoorbeeld met de offshore windmolenparken die hij ontwikkelt. Ted Hamilton stuurt Margaret alleen een sms'je. En om zichzelf gerust te stellen besluit hij morgenvroeg het vliegveld van Aberdeen te bellen om zeker te weten dat alle vertrekkende vluchten zijn geannuleerd. Dan loopt hij de perskamer binnen, waar het communicatieteam van het Met Office al klaarzit. Als hij een paar minuten later live in de uitzending van Sky News en BBC verschijnt, vinden de mensen die hem van dichtbij kennen dat hij er iets langer en minder onwrikbaar uitziet dan hij in werkelijkheid is, want hij doet

een prijzenswaardige poging om zijn bericht haast glimlachend over te brengen; in ieder geval heeft hij niet dat stugge, norske over zich dat hij soms kan hebben.

De waarschuwing is afgegeven. De storm nadert de Europese kusten. Meer dan een storm is het een orkaan die boven de Noordelijke Atlantische Oceaan is losgelaten, en behalve satellietopnamen zijn er geen beelden van de zee en de wind daar, waardoor hij op dit moment niet meer is dan een abstractie, maar hij zal de kust bereiken en daarna het land overtrekken, op de Britse eilanden kondigt hij zich al aan met wat lichte neerslag en voor middernacht zal hij aan wal zijn, dat staat vast, het staat vast welke weg hij zal afleggen, die is bijna volledig te voorspellen, net als de schade, ook al maakt de bevolking zich daar geen precieze voorstelling van. Hij wordt verwacht, hij zal worden opgetekend in de annalen, hij heeft al een naam, waarvan de Duitse uitspraak met zijn harde klanken heel goed bij hem past, maar toch is het moeilijk erin te geloven zonder een haast religieus vertrouwen in de mensen die de berichten in het Engels, Duits, Nederlands, Deens en Frans uitzenden in alle landen langs de Noordzee, je gelooft ze op hun woord, bij elke weerdienst heerst dezelfde onrust, hetzelfde besef dat er iets ongewoons gaat gebeuren, ze staan in verbinding met een werkelijkheid voorbij de satellietkaarten en -animaties waar de gemiddelde burger niet over beschikt, de burger die moet worden wakker geschud, bij wie de reflexen en het verloren vermogen zichzelf te beschermen moeten worden gereactiveerd, want hij is niet bang, de natuur is zo ver van hem af komen te staan dat hij niet meer bang voor haar is, alleen degenen die direct met haar te maken hebben zijn dat nog, zeelui en werknemers van offshorebedrijven.

Inmiddels gaat het nieuws non-stop de ether door. De meteorologen van het Met Office staan hun cliënten op de Noordzee bij. Storm Xaver is net aangekomen bij de Hebriden, een eilandengroep ten noordwesten van Groot-Brittannië, en begint aan zijn oversteek langs Schotland en Norfolk richting Scandinavië. De platforms ter hoogte van Aberdeen worden voor de veiligheid ontruimd. De zee eromheen maakt een verlagen indruk. De wind is aangezwollen. De zee zou zich moeten verweren, zich tegen de wind moeten verzetten, op haar beurt laten merken hoe sterk ze is en de wind van replek moeten dienen, ze zou moeten terugslaan, tegen de poten van de platforms moeten beuken die oplichten in de nacht en met het hele bovenste deel van hun constructie schudden in de wind, om ook hun basis aan het trillen te brengen, ze zou de honderdtwintig meter diepe verankering moeten belagen nu het gepiep en gekraak bovenin een even nauwkeurige indicatie geven van de windsnelheden als een windmeter; maar nee, de zee kabbelt wit en kalmpjes voort, ze heeft nog geen tijd gehad om net als de wind, die dichterbij het front steeds harder gaat waaien, haar krachten te verzamelen en woeliger te worden; in plaats van zich op de boorplatforms en windmolenparken te storten, in plaats van zich op te rollen in de ruimte onder de platforms en die met tussenpozen te vullen, klaar om alles de lucht in te tillen, stuurt ze langs de pilaren kleine golfjes en schuimkoppen met een oranje gloed, terwijl de windsnelheid steeds verder toeneemt, windkracht 6, 7 volgens de naald van de meetinstrumenten in de cockpit van de helikopters die hun rotoren een laatste keer laten draaien aan boord van de boten die de bemanning naar Aberdeen brengen, terwijl de wind loeit, met het uur meer zelfvertrouwen krijgt, met zijn vuist zwaait en alles wat verzet biedt tegen de grond slaat.

2

De duizend kilometer afstand tussen Aberdeen en Exeter zitten vrijwel volledig in breedtegraden. Dus als een van beide steden op de route van een lagedrukgebied ligt, wordt de andere zo goed als zeker minder getroffen. De helft minder wind in Exeter dan in Aberdeen, de helft minder dan windkracht 11, dat heet net stormachtig, dus als al die media-aandacht er niet was geweest had Xaver hier in Devon, waar de omstandigheden dezelfde zijn als in Cornwall en Wales, als een van de vele winterstormen haast onopgemerkt voorbij kunnen trekken. Zuid-Engeland zal vannacht gespaard blijven. Anders dan vijf weken geleden, toen in de avond van 28 oktober het bal werd geopend door Christian, de eerste storm van het seizoen. Het weekend daarop was Ted Hamiltons zus Margaret aan komen rijden op een moment van laagtij. Samen met twee studenten van het departement Aardwetenschappen van haar universiteit. Ze stelde hen voor.

‘Karen en Killian.’

Het waren eerstejaars PhD-studenten die deel uitmaakten van haar onderzoeksteam. Met zijn drieën waren ze vanuit St Andrews hierheen gereden, om beurten achter het stuur en met de kofferbak vol meetapparatuur, monstermateriaal, laarzen en emmers. Hij had hen verwelkomd aan het eind van het pad met de coniferen erlangs, waarvan hij net de gevallen

takken stond op te ruimen. Toen Margaret vroeg of ze de komende twee nachten gebruik konden maken van twee lege kamers op de eerste verdieping, gebaarde hij naar de gevel, alsof hij de studenten wilde laten zien hoe nodeloos groot het huis was dat het Met Office voor hem had geregeld.

‘Zo veel kamers en bedden als jullie maar willen, aan ruimte geen gebrek.’

Vervolgens had hij hen uitgenodigd in de villa, die een eeuw eerder was gebouwd om generaties grote gezinnen te huisvesten. Inmiddels was het nieuwe eraf en werd het huis op jaarbasis verhuurd. En woonde Ted Hamilton er alleen. Sommige mensen vonden het misschien gek dat zijn zus, die toch best een huismus en een gewoontedier was, heel Groot-Brittannië doorkruiste alleen maar om te gaan kijken naar een kuststrook waar een storm had gewoed, maar hij niet. Zelfs al was hij minder verrukt en enthousiast dan zij, toch gaf het hem het gevoel dat ze elkaar begrepen, het was zelfs een opluchting voor hem. Zo wist hij dat ze ergens bij hoorde, dat ze nog net zo druk was met haar onderzoek als op dag één en nog altijd even onverzettelijk de roeping volgde die hij vijfentwintig jaar eerder, tot zijn plezier mede door zijn eigen toedoen, bij haar had zien ontluiken, ook al kon hij die roeping niet helemaal vatten, snapte hij niet precies waar de passie van de volwassen Margaret voor alles wat bedolven was geraakt en opgediept moest worden vandaan kwam. Maar hij vertrouwde op zijn intuïtie, op wat hij via trial-and-error over haar en haar manier van doen had ontdekt toen ze nog jong waren; hij had al die lessen onthouden en zo ondanks zijn beperkte psychologische inzicht toch een gedeelde basis voor hen gevonden. En zijn intuïtie zei hem dat de zuidelijke helft van Groot-Brittannië, die sinds de laatste ijstijd dubbel was geraakt door de stijgende